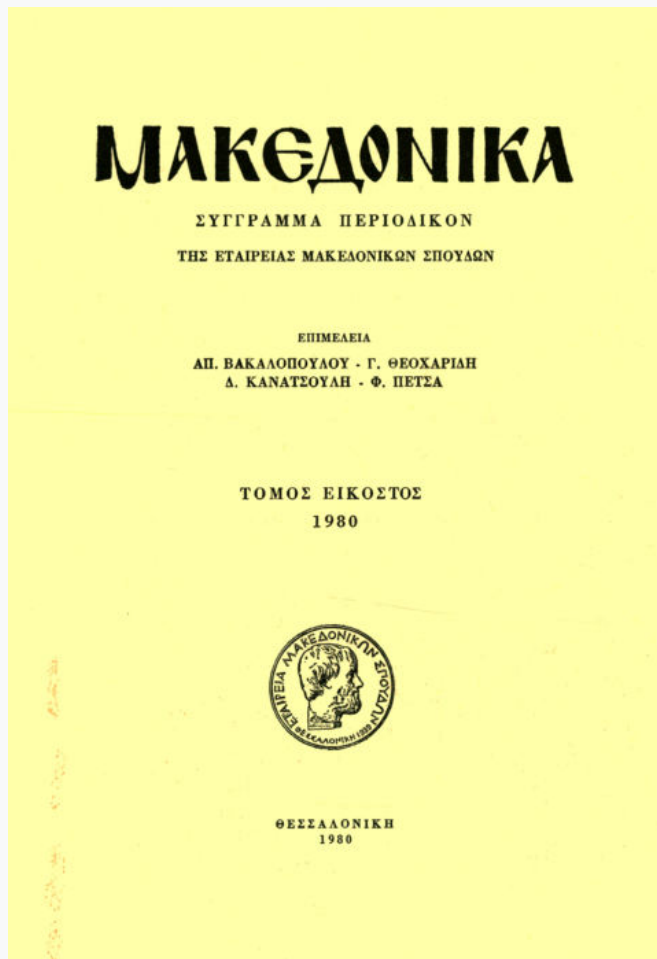

Μακεδονικά

Τόμ. 20, Αρ. 1 (1980)

Δεκατέσσερα έγγραφα των αγωνιστών Νικολάου-Ολυμπίου

Κώστας Β. Σπανός

doi: [10.12681/makedonika.409](https://doi.org/10.12681/makedonika.409)

Copyright © 2014, Κώστας Β. Σπανός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπανός Κ. Β. (1980). Δεκατέσσερα έγγραφα των αγωνιστών Νικολάου-Ολυμπίου. *Μακεδονικά*, 20(1), 283-306. <https://doi.org/10.12681/makedonika.409>

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Καθώς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Κασομούλης, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρματολοῦ Γκέγκα (1790), τὸ ἀρματολίκι τῆς Κατερίνης τὸ πῆραν στὰ χέρια τους οἱ ἀρματολοὶ Νικόλας Τσακνάκης καὶ Νικόλας Κατερινιώτης¹. Τὸν Κατερινιώτη τὸν ἀναφέρει ὁ Κασομούλης² καὶ ὡς Βαρούτα (=Μπαρούτα), ἐνῶ ἢ Κλ. Πολύζου-Μαμέλη³ ἀναφέρει ὅτι τὸ ἀρχικὸ ἐπώνυμο τῆς οἰκογένειάς του ἦταν Καλτέκης.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω, κι ἐφόσον θεωρήσουμε ἐγκυρα τὰ στοιχεῖα τῆς Κλ. Πολύζου-Μαμέλη, πρέπει νὰ δεχτοῦμε ὅτι ὁ γενάρχης ἦταν μπαρουτάς καὶ πῆρε τὸ ἐπαγγελματικὸ ἐπώνυμο Μπαρουτάς > Μπαρούτας⁴, ἐνῶ ὁ Νικόλας πῆρε τὸ πατριδωνυμικὸ Κατερινιώτης, ἴσως μόνο ἀπὸ τὸν Κασομούλη.

Τὸ πατρωνυμικὸ Νικολάου, ἐὰν τὸ εἶχαν μόνο οἱ γιοὶ τοῦ Νικόλα Κατερινιώτη-Μπαρούτα, θὰ ἦταν εὐκόλο νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὸ συμπέρασμα ὅτι προστέθηκε στὰ ἄλλα ἐπώνυμά τους (Καλτέκης-Μπαρούτας) καὶ τὰ ἐπεσκίασε στὸ πρῶτο τέταρτο τοῦ 19ου αἰώνα. Τὸ γεγονὸς ὅμως, ὅτι τὸ ἐπώνυμο Νικολάου φέρνει καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Νικόλα, ὁ Δήμος Νικολάου-Ὀλύμπιος ἢ Ψαροδήμος, μᾶς ὑποχρεώνει νὰ δεχτοῦμε ὅτι τὸ πατρωνύμιο εἶχε δοθεῖ στὴν οἰκογένειά τους πολὺ πιὸ νωρὶς.

Ὁ πατέρας τοῦ Νικόλα Κατερινιώτη-Μπαρούτα, ποῦ πρέπει νὰ λεγόταν κι αὐτὸς Διαμαντής, ὅπως κι ὁ ἐγγονὸς του, ὡς γιὸς τοῦ Νικόλα Καλτέκη, λεγόταν Διαμαντῆς Νικολάου-Καλτέκης. Ἔτσι μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ τὸ γεγονὸς, ὅτι καὶ ὁ ἄλλος κλάδος, τοῦ Ψαροδήμου, εἶναι γνωστὸς ὡς Νικολάου.

Μετὰ τὴν κάθοδο καὶ τῶν δύο κλάδων στὴ νότια Ἑλλάδα, κοντὰ στὸ πατρωνύμιο Νικολάου προστέθηκε καὶ τὸ πατριδωνυμικὸ Ὀλύμπιος, ὅπως ἐγίνε καὶ μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους ἀγωνιστές, ποῦ κατάγονταν ἀπὸ τὴ ΒΑ

1. Ν. Κασομούλη, Ἐνθυμήματα στρατιωτικά, ἐκδοση «Κοσμαδάκης», Α', σ. 65.

2. Ν. Κασομούλη, Ἐ.ἀ., Α', σ. 16.

3. Κλ. Πολύζου-Μαμέλη, Ἱστορία τοῦ Κολιντροῦ, Θεσσαλονίκη 1972, σ. 110-113.

4. Γιὰ τὸ ἀνέβασμα τοῦ τόνου στὰ ἐπαγγελματικὰ ἐπώνυμα, βλέπε ὅσα γράφει σχετικὰ ὁ Ν. Π. Ἀνδριώτης, στὸ «Μακεδονικὸ Ἡμερολόγιον» 1970, σ. 34-35.

Θεσσαλία και τὴ ΝΑ Μακεδονία, με ἀποτέλεσμα νὰ ξεχαστοῦν τὰ ἐπώ-
 νυμα Καλτέκης, Κατερινιώτης καὶ Μπαρούτας.

Ὁ κλάδος τοῦ Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα

Ὁ Νικόλας Κατερινιώτης-Μπαρούτας, ποὺ ἄκμασε στὰ χρόνια 1770-1818, παντρεύτηκε δύο φορές¹. Ἀπὸ τοὺς δύο γάμους του πρέπει νὰ ἀπό-
 χτησε πολλὰ παιδιά, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀποστάσεις, ποὺ με-
 σολαβοῦν ἀνάμεσα στὶς χρονιές ποὺ γεννήθηκαν οἱ τρεῖς γιοὶ του (1790-1810).

Οἱ γιοὶ τοῦ Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα εἶναι: α) ὁ Διαμαντῆς (1790-1856), β) ὁ Κώστας (1800-1854), καὶ γ) ὁ Χαρίσης (1810-1858); Ὁ Κα-
 σομούλης, ἀπὸ λάθος, ἀναφέρει καὶ 4ο γιό, τὸ Δημό², ποὺ τὸν ἀναφέρει πα-
 ρακάτω κι ὡς Ψαροδήμο³. Προφανῶς, παρασύρθηκε ἀπὸ τὸ πατρωνυμικὸ
 Νικολάου καὶ τὸν θεώρησε ὡς γιό τοῦ Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα,
 ἐνῶ ἦταν ἀνεψιὸς του, δηλ. ἐγγονὸς τοῦ γενάρχη Νικόλα Καλτέκη καὶ συ-
 νεπῶς ξάδερφος τοῦ Διαμαντῆ, ὅπως ἄλλωστε τὸ τονίζει καὶ ὁ ἴδιος στὴν
 ἐκθεσὴ του.

Ἀπὸ τοὺς τρεῖς γιοὺς τοῦ Νικόλα Κατερινιώτη-Μπαρούτα, ὁ Διαμαν-
 τῆς καὶ ὁ Κώστας πρέπει νὰ ἦταν ὁμομήτριοι, διότι, ἡ μοναχοκόρη τοῦ
 Διαμαντῆ καὶ μία ἀπὸ τὶς πέντε κόρες τοῦ Κώστα εἶχαν τὸ ἴδιο ὄνομα Ἄ-
 σπασία, ποὺ πρέπει νὰ ἦταν τὸ ὄνομα τῆς κοινῆς γιαιγιάς τους, ἐνῶ ἡ κόρη
 τοῦ Χαρίση λεγόταν Χαρίκλεια.

Ὁ κλάδος τοῦ πατέρα τοῦ Ψαροδήμου

Μὲ βάση τὰ στοιχεῖα τοῦ φακέλου «Δῆμος Νικολάου-Ὀλύμπιος ἢ
 Ψαροδήμος», ὁ πατέρας του, ποὺ εἶταν ἀδερφὸς τοῦ Νικόλα, καὶ τοῦ ὁποί-
 ου ἀγνοοῦμε τὸ ὄνομα, εἶχε τέσσερα παιδιά: α) τὸ Δήμο (1805- ;), β) τὴν
 Ἄννα (; - ;), γ) τὸ Γιῶργο (; -1822), καὶ δ) τὸν Ἄναγνώστη (; -1823).

Μὲ ὅσα ἐκθέσαμε παραπάνω καὶ μετὰ βάση τὰ ἐγγραφα ποὺ παρουσιάζ-
 οῦμε, μπορούμε νὰ κάνουμε (ὅπωςδῆποτε, ὅμως, μετὰ κάθε ἐπιφύλαξη) ἓνα
 σχεδιάγραμμα μετὰ τὸ γενεαλογικὸ δέντρο τῆς οἰκογένειας Νικολάου-Μπαρού-
 τα-Καλτέκη.

1. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ., Α', σ. 16.

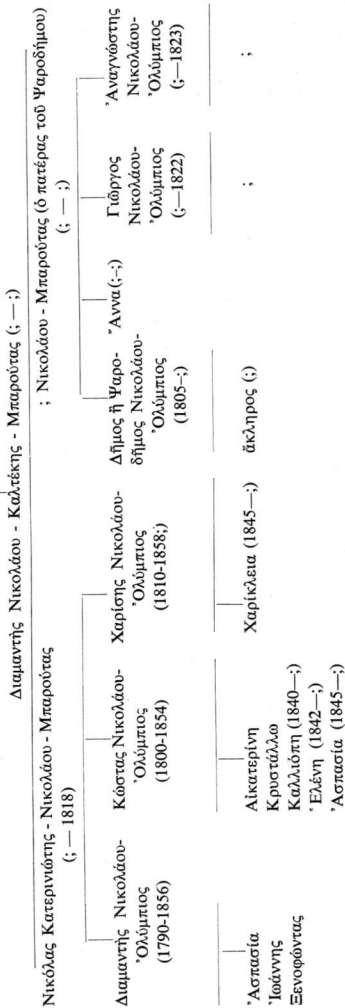
2. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ. Α', σ. 11.

3. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ., Α', σ. 16.

ΤΟ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ - ΟΛΥΜΠΙΟΥ (σχεδίασμα)

Νικόλαος Καλτέκης [γενάρης (; -:)]

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τὰ ἔγγραφα πού παρουσιάζουμε εἶναι συνολικά δεκατέσσερα. Προέρχονται ἀπὸ τὸ κουτί 159 τοῦ Ἀρχείου τῶν Ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἀνήκουν: ἐφτά στὸ Διαμαντῆ, τέσσερα στὸν ἀδερφό του Κώστα, ἓνα στὸν ἀδερφό του Χαρίση καὶ δύο στὸν ξάδερφό τους Δῆμο ἢ Ψαροδῆμο.

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Διαμαντῆ Νικολάου-Ὀλυμπίου

Ἀπὸ τὰ ἐφτά ἔγγραφα τοῦ Διαμαντῆ τὰ τρία δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὸ Γ. Χιονίδη¹. Εἶναι τὰ ἔγγραφά μας μὲ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2 καὶ 3. Θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ τὰ συμπεριλάβουμε ἐδῶ, γιὰ νὰ ἔχει ὁ ἀναγνώστης μας μπροστά του τὸ σύνολο τῶν ἐγγράφων τοῦ φακέλου «Διαμαντῆς Νικολάου-Ὀλύμπιου»². Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι:

1) Μιὰ ἀναφορὰ τῆς κόρης του, τὴν ὁποία ὑπογράφει ἡ χήρα του Μεταξιά, «πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγῶνων Ἐπιτροπὴν», μὲ ἡμερομηνία 16 Ἰουνίου 1865. Μὲ τὴν ἀναφορὰ αὐτὴ πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Διαμαντῆς εἶχε μιὰ κόρη καὶ δυὸ γιους. Ἡ κόρη, πού ἦταν σὲ ἡλικία γιὰ γάμο, ζητεῖ προίκα γιὰ νὰ ἀποκατασταθεῖ, διότι ὁ πατέρας της πρόσφερε πολλὰ χρήματα στὸν Ἀγῶνα. Ἦταν ἡ μόνη πού ἐπέζησε ἀπὸ τίς κόρες τοῦ Διαμαντῆ.

2) Ἄλλη ἀναφορὰ τῆς χήρας Μεταξιάς πρὸς τὴν ἴδια ἐπιτροπὴ μὲ ἡμερομηνία 16 Ἰουνίου 1865, μὲ τὴν ὁποία συνυπέβαλε 4 ἔγγραφα τοῦ ἀντρα της, τῶν ἐτῶν 1822-1831. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ, ἔχουν ἐδῶ τοὺς ἀριθμοὺς 4, 6, καὶ 7. Ἡ χήρα, πού εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὸ χωριὸ Ἀχλάδι τῆς Φθιώτιδας, ἀναφέρει ὅτιμποροῦσε νὰ προσκομίσει κι ἄλλα ἔγγραφα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμε, διότι ὁ ἀντρας της ἦταν πολὺ γνωστὸς σὲ ὄλους, ἀφοῦ, λέει, ὑπῆρχε καὶ τραγοῦδι δικό του. Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ δὲν ἐντοπίστηκε σὲ καμία ἀπὸ τίς γνωστὲς συλλογὲς μὲ δημοτικὰ τραγοῦδια. Ἴσως ἡ Μεταξιά ἤθελε νὰ πεῖ ὅτι ὁ ἀντρας της εἶχε φήμη (ἄσμα, λέει αὐτὴ) παλιοῦ ἀγωνιστῆ, ὅπως καὶ ἦταν.

3) Τρίτη ἀναφορὰ τῆς χήρας Μεταξιάς πρὸς τὴν ἴδια ἐπιτροπὴ, μὲ ἡμερομηνία 25 Ἰουνίου 1865. Χάρη σ' αὐτὴν πληροφοροῦμαστε ὅτι στὰ 1828 ὁ Διαμαντῆς Νικολάου-Ὀλύμπιος ἀνέβηκε στὸν Ὀλυμπο μὲ ἐντολὴ τοῦ κυβερνήτη Καποδίστρια, γιὰ νὰ ἐπαναστατήση τὴν περιοχί. Τότε ἡ Μεταξιά ἐξόπλισε 200 στρατιῶτες, ὅπως τῆς ζήτησε ὁ Καποδίστριας, καὶ τοὺς μισθοδότησε γιὰ τρεῖς μῆνες. Τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ διαίρεσε σὲ 4 μέρη καὶ

1. Γ. Χ. Χιονίδη, Ἡ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπανάσταση εἰς τὸν Ὀλυμπον κατὰ τὰ ἔτη 1821-1822, Θεσσαλονίκη 1975, σ. 76-80.

2. Δὲ γίνεται λόγος ἐδῶ γιὰ τὰ ἔγγραφα πού ὑπάρχουν στὰ Γ.Α.Κ.

ἔδρισε ὡς ἀρχηγούς τους τὸ Γιώργο Συρόπουλο, τὸ Χοντρογιάννη, τὸ Λιάκο Γεωργίου καὶ τὸ Θαλασσινό. Μᾶς πληροφορεῖ, ἀκόμα, ὅτι στὰ 1832 ὁ ἀντρας τῆς ξόδεψε γιὰ πολεμοφόδια 80.000 γρόσια.

Ἐκ τῆς ἴδιας ἀναφορᾶς πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Διαμαντῆς πῆρε μέρος στὰ γεγονότα τῆς Κασσάντρας (1821), τοῦ Ὀλύμπου (1822), καὶ στίς μάχες στὰ Βρυσάκια (1823), στὴ Σκιάθο (1823), κι ὅτι ξόδεψε, συνολικά, 430.000 γρόσια. Πεθαίνοντας στὰ 1856 ἄφησε 3 ὄρφανά: τὴν Ἀσπασία, τὸν Ἰωάννη καὶ τὸν Ξενοφόντα.

4) Ἀντίγραφο τῆς διαταγῆς τοῦ προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο τοῦ Πολέμου μὲ ἀριθμὸ 2276 καὶ μὲ ἡμερομηνία 3-11-1822, γιὰ νὰ προαχθεῖ ὁ Διαμαντῆς στὸ βαθμὸ τοῦ στρατηγοῦ.

5) Ἀντίγραφο τοῦ ἐγγράφου τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Πολέμου, μὲ ἡμερομηνία 3-12-1822, μὲ τὸ ὁποῖο γνωρίζεται στὸ Διαμαντῆ ἡ προαγωγή του στὸ βαθμὸ τοῦ στρατηγοῦ.

6) Ἀντίγραφο μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ κυβερνήτη Καποδίστρια πρὸς τὸ Διαμαντῆ μὲ ἀριθμὸ 12329 καὶ ἡμερομηνία 13-5-1829. Ὁ Καποδίστριας ἔγραψε στὸ Διαμαντῆ, ποὺ βρισκόταν στὴ Σκιάθο, νὰ κάμει ὑπομονή, γιατί ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Β. Ἑλλάδας εἶναι δύσκολη ὑπόθεση. Ἀκόμα τοῦ ἔγραψε ὅτι ἔδωκε ἐντολή στὴν Προσωρινὴ Διοίκηση τῶν Σποράδων νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται οἱ οἰκογένειες τῶν Μακεδόνων, ποὺ κατέφυγαν ἐκεῖ, ὅπως τοῦ παραπονέθηκε ὁ Διαμαντῆς μὲ τὴν ἐπιστολή του τῆς 23ης Ἀπριλίου τοῦ 1829.

7) Ἀντίγραφο μιᾶς ἄλλης ἐπιστολῆς τοῦ Καποδίστρια, μὲ ἀριθμὸ 13521 καὶ ἡμερομηνία 23 Ἰουνίου 1829. Καὶ πάλι ὁ κυβερνήτης καθιστοῦσε τὸ Διαμαντῆ, ποὺ θέλει νὰ ἐπαναστατήσῃ τὴ Μακεδονία καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἐλεύθερου ἑλληνικοῦ νότου. Πρέπει, τοῦ ἔγραψε, νὰ φέρεται φιλικὰ μὲ τοὺς (συνορίτες) Τούρκους, γιατί κάθε ἄκαιρη κίνηση θὰ κάνει ἀνεπανόρθωτη ζημία στὴν ἐθνικὴ ὑπόθεση, ἀφοῦ τὰ πάντα ρυθμίζονταν ἀπὸ τὰ συμφέροντα τῶν προστατριῶν (;) Δυνάμεων.

1

Λαμία 16 Ἰουνίου 1865

Πρὸς

τὴν ἐπὶ τῶν θυσῶν καὶ ἀγώνων
Ἐπιτροπὴν κλ. κλ. εἰς Ἀθήνας

Ὁ ἀποβιώσας Διαμαντῆς Ὀλύμπιος στρα|τηγὸς κατὰ τὸ ἔτος 1822 διορισθεὶς παρὰ |τῆς τότε προσωρινῆς διοικήσεως, ἀγωνισθεὶς |κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, θυσιά|σας περιουσίαν συγγενεῖς πατρίδα, τέκνα, ἐγ|κατέλειπε μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του, θυγατέρα εἰς ὄραν γάμου.

Ἐπομένως μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του | ἄνευ ἰσχυρᾶς προστασίας μὲ τρία ὄργανα | δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐπαρκέσω εἰς τὸ βᾶρος | τῆς διαχειρίσεως τῶν ὀλίγων κτημάτων, | τὰ ὅποια ὁ σύζυγός μου μ' ἐγκατέλειπεν | βεβαρυνμένων ἄλλωστε σπουδαίως, καὶ κατὰ | συνέπειαν ἢ περιουσία μου σπουδαίως ἡλαττώθη. | Εἶναι δὲ ἀπολύτως ἀδύνατον | ἢ μόνη ἐπιζητήσασα θυγάτηρ τοῦ | Διαμαντῆ Ὀλυμπίου ἐκ τῶν ἐνότων | μέσων νὰ προικισθῆ ἀναλόγως τῆς θέσεως | καὶ τοῦ ὀνόματος.

Ἐλήφθη ἤδη περὶ πολλῶν θυγατέρων ἀγῶνιστῶν πρόνοια καὶ ἀνάλογος ἀντίληψις | τὰς ἐτοποθέτησε πάλιν εἰς τὴν θέσιν | τὴν ὅποιαν αἱ δυσχερεῖς σ. 2 τῆς πατρίδος | περιστάσεις ἠνάγκασαν τοὺς γονεῖς των νὰ ἀπωλέσουν.

Δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν, εἶνε ἔργον τῆς | ἐπιτροπῆς, ἥτις συνηγωνίσθη, συνέπαθε | καὶ κάλλιον ἡμῶν γνωρίζει τὰς συμφυρᾶς | τῆς οἰκογενείας μας, νὰ προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν | τὸ ὅποιον διδόμενον εἰς τὴν ὄρφανήν | πατρὸς Ἀσπασίας Διαμαντῆ | Ὀλυμπίου, θέλει ἀποκαταστήσῃ ταύτην ἀναλόγως τῶν θυσιῶν καὶ τῶν | ἀγώνων τῆς ὅλης οἰκογενείας, καὶ τῆς | θέσεως τὴν ὅποιαν κατεῖχε πρὶν ἢ ἀπορ/φαναθῆ.

Εὐπειθεστάτη
Ἡ Μήτηρ αὐτῆς
Μεταξιά Διαμαντῆ
Ὀλυμπίου

2

Λαμία 16 Ἰουνίου 1865

Πρὸς
τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων
ἐπιτροπὴν κλ. κλ.
εἰς Ἀθήνας

Ἐπισυνάπτονται 1) ἢ ἐπ' ἀριθμ. 2276 τῆς 28 | 9βρίου 1822 Διαταγὴ τοῦ Προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, δι' ἧς διατάσσεται ὁ ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου νὰ ἐνεργήσῃ τὸν διορισμὸν τοῦ ἤδη ἀποβιώσαντος Διαμαντῆ Ὀλυμπίου.

2) ὁ ἀπὸ 3 10βρίου 1822 διορισμὸς του ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Πολέμου εἰς | θέσιν Στρατηγοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν ἀνωτέρω | διαταγὴν τοῦ Προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ.

3) ἢ ἀπὸ 13 Μαΐου 1829 ἐπιστολὴ τοῦ | Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰω. Καποδιστρίου πρὸς | τὸν ἴδιον.

4) ἢ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1821 (τὸ σωστὸ 1831) ἐπιστολὴ τοῦ ἴδιου | πρὸς τὸν ἴδιον.

Ἐδινάμεθα καὶ ἄλλα ἔγγραφα νὰ προσάγῃμεν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε πάρα πολὺ γνωστὸν τὸ ἄσμα τοῦ Διαμαντῆ Ὀλυμπίου καὶ | εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ

εἰς πάντας δὲν θέλωμεν | νὰ ἐπιβαρῶνομεν τὴν ἐπιτροπὴν μὲ πληθὺν | ἐγγράφων.

ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποδεικνύεται 1) ὅτι διορίσθη στρατηγὸς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1822 καὶ | ὡς τοιοῦτος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἠγωνίσθη, καὶ 2) ὅτι διετῆρει | τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τοῦτο κατὰ διαταγὴν τῆς | Κυβερνήσεως, ἀλλὰ μὲ τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ μὲ ἔξοδά του.

Περὶ τὸν, ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς | μάχας εἰς ἃς ἔλαβε μέρος, θὰ σημειώσωμεν μόνον εἰς ποίας ἐκστρατείας | ἠναγκάσθη νὰ καταβάλλῃ ἐκ τῶν ἰδίων | δι' ἔξοδα τοῦ πολέμου καὶ πόσα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1821, ἔστειλεν εἰς Κασσάνδραν 200 στρατιώτας μετὰ 400 ἀξιωματικῶν καὶ ἑνὸς ἀρχηγοῦ, ἐξόδευσεν | δὲ εἰς μισθοὺς τροφὰς καὶ πολεμοφόδια | 60.000 γροῦσια.

Κατὰ τὸ ἔτος 1822 ἔλαβε χώραν | ἢ ἐπανάστασις τοῦ Ὀλύμπου, ἐξόδευσεν | δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐκ τῶν | ἰδίων γροῦσια 200.000 εἰς τροφὰς | πολεμοφόδια καὶ μισθοὺς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1823, εἰς τὴν μάχην | λαβοῦσαν χώραν εἰς Βροσάκια εἰς | πλοῖα Ψαρριανῶν μισθοὺς τροφὰς | κλ. 80.000 γροῦσια.

Εἰς Σκιάθον εἰς τὴν μάχην μὲ τὸν | τοπὰλ πασσᾶν εἰς τροφὰς ὁμοίως | 50.000.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, διατήρησις οἰκογενειῶν, διαφόρων δπλαρχηγῶν | ὑπὸ τὰς διαταγὰς του εὐρισκομένων | τῶν ὁποίων τὴν διαφύλαξιν καὶ τροφοδότη | σιν εἶχεν ἀναλάβει ὡς ἀρχηγὸς ἐξώδευσεν | 40.000 γροῦσια καὶ καθεξῆς.

Αὐταὶ περιέπου εἶνε αἱ θυσίαι καὶ οἱ ἀγῶνες | τοῦ Στρατηγοῦ Διαμαντῆ Ὀλυμπίου | πλέον γνωσταὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἥτις ὁμοίως | ἠγωνίσθη κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

Ἀπόκειται εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς νὰ | παραμυθῆσθαι ἀναλόγως τοὺς κληρονόμους | τοῦ ἀποβιώσαντος, οἵτινες τὴν ἐπι|καλοῦνται, Ἀσπασία, Ἰωάννης Ξενοφῶν καὶ ἡ χήρα αὐτοῦ.

Εὐπειθεστάτη

Μεταξιά χήρα Διαμαντῆ

Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου

3

Πρὸς

Ἀχλάδι 25 Ἰουνίου 1856

τὴν ἐπὶ τῶν Θυσιῶν καὶ ἀγῶνων
Σ[εβαστῆρ] Ἐπιτροπὴν

Δι' ἐτέρας μου ἀναφορὰς ἐνώπιον τῆς | Σ. ταύτης ἐπιτροπῆς ἐξέθεσα καὶ τὰς | διαπάντας ἄστικας ὁ ποτὲ σύζυγός μου | ἔκαμε κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ὁ-

πέβαλον / τὰ σχετικά δικαιολογητικά, παρα/πληρωματικῶς ἐνόπιόν της ὑποβάλλω καὶ τὰ ἐξῆς:

Τὸ ἔτος 1828, ὑπάρχοντος τοῦ | συζύγου μου Διαμαντῆ [Νικολάου] ὀλυμπίου | εἰς Ὀλύμπιον κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ | Κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστρίου ἵνα ἐπαναστατήσῃ τὸν τόπον, ἔστειλα | εἰς τὸν Καποδιστριαν κατὰ τὴν | διαταγὴν του 200 στρατιώτας μὲ | ἰδιά μου πολεμοφόδια καὶ ὄπλα | καὶ προπληρώσασα διὰ τὴν ἐκκί/νησίν των τὰ 3 μηνιαία, διαιρε/θείσης τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ εἰς | 3εῖς κλάσεις: 1) εἰς γρόσια πενήντα | 2) εἰς γρόσια 40. καὶ 3) εἰς γρόσια 30. | ἔνθα ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἔθεσα

α) τὸν καπετὰν Γεώργιον Συρόπουλον | πεντακοσίαρχον β) τὸν Χον/-δρογιάννην ἑκατόνταρχον γ) τὸν Λιάκον Γεωργίου πενήνταρχον καὶ δ) τὸν θαλασσιῶν | εἰκοσιπένταρχον, ἔνθα καὶ μετέ/βησαν εἰς Ἐλευσίαν καὶ Μέγαρο | κλ. τὴν τοιαύτην συνδρομὴν | καὶ δαπάνην οὐδεμίαν Κυβέρ/νησις μ' ἀπεζημίωσεν.

Ὅποτε σύζυγός μου καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1832 ἑδαπάνησεν 80.000 | χιλιάδες γρόσια εἰς πολεμοφόδια | διὰ τὰ ὅποια δὲν ἀπεζημιώθη.

Εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Σ. ταύτης | Ἐπιτροπῆς, εἰς τοὺς ἐνδόξους αὐτῆς | ἐπικαθημένους ἄνδρας ἐναπόκειται | νὰ ρυθμίσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ὅ,τι | ἐγκρίνη πρὸς ἀποζημίωσιν, ζυμό/σασα τὴν νεαράν μου ἡλικίαν μὲ | αἵματα καὶ ταλαιπωρίας.

Ἐπειθεσάτη τοῦ Δήμου Κρεμαστῆς λα/ρίσης δημότης
Μεταξιά χήρα σύζυγος Διαμαντῆ
Ν[ικολάου] ὀλυμπίου

4

Ἄριθ. 2276

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὅ

Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Κατὰ τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς Συνελεύσεως
Διατάττει

Σ. α'. Ὅ κ. Διαμαντῆς Ὀλύμπιος, πραγματικῶς ἐπιφανῆς καὶ ἐμπειρίαν πολεμικῆν, καὶ γενναϊότητα ἔχων, προβιβάζεται εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Στρατηγίας.

Σ. β'. Ὅ Μινίστρος τοῦ Πολέμου νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παροῦσαν διαταγὴν.

Ἐν Ἐρμῳνῇ τὴν αἰ Νοεμβρίου

αωκβ (=1822) καὶ Β' τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἐν Ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Ἀθανάσιος Κανακάρης

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Ἐν Ἐρμιόνη τῇ γῆ θμβρίου ακκβ

Μινίστρος τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων

Θ. Νέγρης

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου

Διὰ τὸν Γενικὸν Γραμματέα

Δημήτριος Βούλου (;)

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ

παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτύπου

Λαμία, 22 Ἰουνίου 1865

Ὁ Δῆμαρχος Λαμίας

(Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

5

Μινιστέριον τοῦ
Πολέμου

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὁ

Μινίστρος τοῦ Πολέμου

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντὴν Νικολάου Ὀλύμπιου

Ἐν Ἐρμιόνη τῇ γῆ Δεκεμβρίου ακκβ'

Πληροφορηθεῖσα ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις περὶ τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεων Σου, καὶ τὰς πρὸς τὰς σεβαστὰς αὐτῆς ἐπιταγὰς πατριωτικὰς Σου ὑποκλίσεις, σὲ | ἀξίῳνει σήμερον δι' ἐπιταγῆς αὐτῆς, ἐξελθείς (;) εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ, ἐπιταγὴν | σημειωμένην τὴν αἰὶν Νοεμβρίου, ἐπ' ἀριθμ. 2276.

Τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου, ἐπίσης μ' εὐχαρίστησίν του νὰ σὰς ἀναγγεῖλῃ τὸ | ἀξίωμα τοῦτον διὰ τῆς παρουσίας ἐξ επαγγελίας, ἣτις θέλει ἔχει τόπον Διπλῶ|ματος καὶ δι' αὐτοῦ θέλουσι σὲ γνωρίζει ὅλοι οἱ πολιτικοί, ὡς τοιοῦτον. | Τὸ νέον τοῦτο τῆς πρὸς τὸ ὑποκείμενον Σου εὐνοίας τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως δεῖγμα | θέλει ἐξάφη εἰς τὴν καρδίαν Σου, περισσότεραν γενναίότητα καὶ μεγαλύτε|ρον ζῆλον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος. Ὑγίαινε.

Ὁ Μινίστρος τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ

προσωρινὸς Μινίστρος τοῦ Πολέμου

Ἰωάννης Κωλέττης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐξαχθὲν

ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτύπου

Λαμία 22 Ἰουνίου 1865
 Ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

6

Ἀριθ. 12329

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ

Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντῆ Νικολάου

Ἐλάβομεν τὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς 23 ἀπριλίου [1829] καὶ ἐπαρατηρήσαμεν τὰ ἐν [αὐτῇ] διαλαμβανόμενα, ἠκούσαμεν καὶ τὰς ὄσας ἐξηγήσεις ὁ κομιστὴς αὐτῆς μᾶς | ἔκαμε διὰ ζώσης φωνῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ συμβολεύομεν καὶ ὧδε ὅτι | καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, νὰ μείνης δηλαδὴ ἡσυχος εἰς τὴν ὁποίαν | εὐρίσκεισαι θέσιν. Θάρρη εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην | τῶν συμμάχων Βασιλέων, καὶ ἔχετε πεποιθήσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις | θέλει σπεύσῃ, ἅμα παρουσιασθῆ εὐκαιρία νὰ προκαταλάβῃ τὴν ἐπιθυμίαν σου | καὶ νὰ κἀνῃ τὰς ἀναγκαῖας ἐνεργείας, διὰ νὰ κινηθῇ καὶ τέλος νὰ εἶδῃ τὸν λιμένα | τῆς σωτηρίας Σας. Ἀλλὰ μέχρως ἐκείνου τοῦ καιροῦ, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν | μείνῃ ἡσυχος, καὶ ἠκουόμενος μὲ φρόνησιν καὶ ἀγκύνοιαν τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τὴν | ὁποίαν διατελής, καὶ οὕτω δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἐκτιμᾶς ἤδη καὶ¹ τὴν φρόνιμον διαγωγὴν.

Ὅθεν διὰ τὴν αἰτησίαν Σου νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται αἱ εἰς Σκόπελον καὶ Σκιάθον | οἰκογένειά Σας, διατάζομεν τὴν Προσωρινὴν Διοίκησιν τῶν Νήσων ἐκείνων | νὰ φροντίσῃ ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴν πευράζονται ἀπὸ τινα, ἀλλὰ καὶ νὰ λαμβάνουν τὴν ἀναγκαῖαν ὑπεράσπισιν καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις (;).

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 13 Μαΐου 1829

Ὁ

Κυβερνήτης

Ἰω. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
 Ν. Σπηλιᾶδης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον
 ἔξαχθὲν ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος
 ἡμῶν πρωτοτύπου
 Λαμία 22 Ἰουνίου 1865

Ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ. ὑπογραφή δυσανάγνωστη)

1. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

7

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ

ἀριθ. 13521

Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντῆ Νικολάου Ὀλύμπιον

Ἡ πληρεξουσίτης τὴν ὁποίαν μὲ στείλατε ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀνδρείων συμπατριωτῶν μὲ προσφέρει νέον δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης Σας, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ εὐγνωμονῶ.

Ἄλλὰ μῆτε ἡ παρούσα Συνέλευσις, μῆτε ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἠμποροῦν τὴν σήμερον νὰ κάμουν καμμίαν χρῆσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πληρεξουσιότης.

Ἡ τόχῃ τῆς Πατριδος Σας ὡς καὶ ἡ [τύχη] τῆς Ἑλλάδος ὅλης, καθὼς σᾶς τὸ προέγραψα δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας.

Ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἀποφασίσει, ἡ δὲ πολνεύσπλαγχος ἀποφασίς του θελεῖ μᾶς ἀναγγελεῖ ἀπὸ τὰς περιστάσεις, καὶ ἀπὸ τὰς συμμάχους Δυνάμεις.

Ἐὰν δὲν ἔλθῃ ὁ καιρὸς ἐκεῖνος, καθεὶς ἄς μὲν ἤσυχος εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρίσκεται, ὅποισδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτός. Πᾶς ὅστις ἀτοκινήτως ἤθελεν κινήσει πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς, ἠμπορεῖ μᾶλλον νὰ τὴν χειροτερεύσῃ, καὶ νὰ φέρῃ ὄλεθρον ἀδιόρθωτον.

Σὲ ἐπαναλαμβάνω ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σὲ εἶπον καὶ κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα καὶ στοχάζομαι, ὅτι σήμερον παρὰ ποτὲ ἄλλοτε συμφέρεῖ διὰ Σᾶς τὰ μέγιστα νὰ φέρεσθε φιλικῶς μὲ τοὺς Τούρκους.

Ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸ παρὸν. Ὅσον δὲ διὰ τὸ μέλλον ἐλπίζατε εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, μὴν ἀμφιβάλλοντες καὶ περὶ τῆς δικαιοσύνης τῶν Συμμάχων Δυνάμεων καὶ ἔχετε πάντοτε πεποιθήσιν εἰς τὴν εἰλικρινῆ προσπάθειαν τὴν ὁποίαν θέλω καταβάλῃ ἐνεργῶν παντιοτρόπως, διὰ νὰ δικαιώσω τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπατριωτῶν σου, καὶ νὰ Σᾶς προξενήσω ἐκ τούτων ὅσῃν ὠφέλειαν δυνηθῶ.

Ὁ Προσωρινὸς Διοικητῆς τῆς Σκοπέλου διατάσσεται ἐντόνως νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα, ὥστε νὰ μὴν ἔχετε πλέον αἰτίαν νὰ παραπονεῖσθε κατὰ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς.

Ἐν Ἀργεὶ τῇ 23 Ἰουνίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ἰ. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. Σπηλιάδης

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐξαχθὲν ἐκ
τοῦ παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτόπου

Λαμία, 22 Ἰουνίου 1865
Ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου εἶναι 4 καὶ ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζουμε εἶναι ἀνέκδοτα. Εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Μία αἴτηση τῆς χήρας του Μηλιάς «πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Σ. Ἐπιτροπὴν» με ἡμερομηνία 28 Μαρτίου 1865. Ἡ Μηλιά Κ. Νικολάου, ποὺ ἦταν ἐγκαταστημένη στὴ Νέα Πέλλα τῆς Ἀταλάντης, ὑποβάλλει τὰ δικαιολογητικά της καὶ διεκτραγωδεῖ τὴν κατάστασή της, ζητώντας νὰ τῆς δώσουν κάποια οἰκονομικὴ ἐνίσχυση.

2) Ἐνα πρωτότυπο πιστοποιητικὸ γιὰ τὴ δράση τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου με ἡμερομηνία 15-2-1844, ποὺ τὸ ὑπογράφουν ὁ ἀδερφός του Διαμαντῆς, ὁ πρῶν μητροπολίτης τῆς Ἀττικῆς Νεόφυτος, ὁ Ι. Κωλέττης, ὁ Π. Μαυρομιχάλης καὶ ὁ Βάσος Μαυροβουνιώτης.

Χάρη στὸ πιστοποιητικὸ αὐτὸ πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Κώστας Νικολάου-Ὀλύμπιος ὑπῆρξε ὄπλαρχηγὸς κάτω ἀπὸ τὶς διαταγὲς τοῦ ἀδερφοῦ του Διαμαντῆ. Στὰ 1821 πῆγε στὰ Ψαρὰ γιὰ νὰ ἐξοικονομήσει πυροβόλα γιὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ὀλύμπου¹. Στὴ συνέχεια πῆρε μέρος στὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀλύμπου, στὶς μάχες στὰ Βρυσάκια, στὸ Τρίκερι καὶ στὴ Σκί-αθο.

3) Τὸ πρωτότυπο τοῦ ἀργυροῦ ἀριστείου (Εἰκ. 1.), ποὺ τοῦ ἀπένειμε ὁ Ὅθωνας με ἀριθμὸ 6534 καὶ ἡμερομηνία 21-4-1844.

4) Ἐνα πρωτότυπο πιστοποιητικὸ τοῦ δημάρχου τῆς Νέας Πέλλας τῆς Ἀταλάντης με πολλὰ καὶ σημαντικὰ στοιχεῖα. Χάρη σ' αὐτὸ πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Κώστας Νικολάου-Ὀλύμπιος πῆρε μέρος στὴ θεσσαλικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1854, στὴν ὁποία τραυματίστηκε σοβαρὰ καὶ λίγο ἀργότερα πέθανε². Πεθαίνοντας στὰ 1854 ἄφησε 5 ὄρφανὲς κόρες. Δύο ἦταν παντρεμένες: ἡ Αἰκατερίνη, καὶ ἡ Κρυστάλλω, καὶ τρεῖς ἦταν ἀνύπαντρες: ἡ Καλλιόπη 25 ἐτῶν, ἡ Ἐλένη 23 ἐτῶν καὶ ἡ Ἀσπασία 20 ἐτῶν.

1. Κασομούλη, ἔ.ἀ., Α', σ. 158-159.

2. Στὸ βιβλίο τοῦ Δ. Γ. Κοτρύμπα, Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1854 καὶ αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἰδίᾳ ἐπιχειρήσεις, Ἀθῆναι 1976, δὲ βρίσκουμε κανένα στοιχεῖο γιὰ τὴ συμμετοχὴ του στὴν ἐπανάσταση τοῦ 1854, ἐνῶ γιὰ τὸν Ψαροδῆμο γίνεται συχνὴ ἀναφορὰ (σ. 62, 71, 127, 146, 147, 164). Ὁ Κώστας πρέπει νὰ ἦταν κάτω ἀπὸ αἱς διαταγὲς τοῦ ξαδέφρου του Δήμου.

1

Ἐν Ἀταλάντῃ τὴν 28 Μαρτίου
1865

Πρὸς
τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἱεροῦ
ἀγῶνος Σ[εβαστῆν] Ἐπιτροπὴν

Ὁ κ. Ἐπιάρχος Λοκρίδος
παρακαλεῖται ν' ἀποστείλῃ
τὴν παρούσα αἴτησιν

Ἐκ τοῦ ἐγκλειστοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ | Δημάρχου Νέας Πέλλης ἐπ'
ἀριθ. 201 παρα|τηροῦντες Κύριοι, ὅτι εἰμὶ ἡ νόμιμος | σύζυγος τοῦ Κώστα
Νικολάου | Ὀλυμπίου καὶ ὅτι ἔχω εἰσέτι τρία | κοράσια ἄγαμα, καίτοι ἐν ὤ-
ρα γάμου | ὄντα. Ἐπίσης καὶ ὅτι ἐυρίσκομαι εἰς | μεγίστην ἔνδειαν, διότι, ὁ
Σύζυγός μου | τὴν πενίαν μόνον μοι ἐγκατέλειπεν. | αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ συ-
ζήγου μου περι|γράφονται εἰς τὸ ἐγκλειστοῦ πιστοποιητικὸν | τῶν κ.κ. Δια-
μαντῆ Νικολάου Ὀλυμπίου, | Ἰω. Κωλέττου, Π. Μανρομιχάλη, | Βάσου
Μαυροβουνιώτου, καὶ τοῦ πρώην | ἀττικῆς Νεοφύτου, τῆς 15 φεβρουαρίου |
1844: καὶ νομίζω περιττὸν νὰ | ἐπαναλάβω ταῦτα ἐνταῦθα. ἄλλως τε | αὐτα
εἶναι γνωστὰ καὶ εἰς τὰ Σ[εβαστὰ] μέλη | τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐμφαίνονται
καὶ εἰς | τὰ ἐπὶ ἐπικα[τα]στάσεως μητρῶα καὶ | εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ
Σώματος τοῦ | ἀρχηγοῦ Διαμαντῆ Νικολάου Ὀλυμπίου | οὕτως ἦτο ἀδελ-
φός.

Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν Σ. ἐπιτροπὴν | νὰ λάβῃ οἶκτον διὰ τὴν δυστυχί-
αν | μου, καὶ μοι δικαίωση, ὅπως δυνηθῶ | νὰ ζήσω καὶ ἀποκαταστήσω τὰ
κορά|σια μου, ἀφ' οὗ ἐνταῦθα οὔτε οἰκίαν οὔτε κτήματα ἢ ἄλλον τινὰ πόρον |
ζωῆς ἔχω, καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἰδικὰ μας | κτήματα ἐν Ὀλύμπῳ ὄντα ἐδημεύθισαν |
ὑπὸ τῶν Τούρκων.

ἡ εὐπειθεστάτη
Μηλιὰ χήρα Κώνστα Νικολάου
Ὀλυμπίου καὶ ὡς ἀγράμματα α.α.
ὑπογραφή δυσανάγνωστη

2

[Πιστοποιητικὸν]

Οἱ ὑποφαινόμενοι πιστοποιοῦμεν ὅτι ὁ κύριος Κώνστας Νικολάου | Ὀ-
λύμπιος ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα Στρατιωτικῶς ἀπ' ἀρχῆς τῆς | ἐπαναστά-
σεως μέχρι τέλους αὐτῆς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ | καὶ ὑπὸ τὴν ὀδη-
γίαν τοῦ Διαμαντῆ Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου.

Ὅτι ὁ Δ. Ν. Ὀλύμπιος αὐτὸν ἀπέστειλε εἰς ἄλλας | τὰς ἐτοιμασίας τοῦ
πολέμου.

ὅτι αὐτὸς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ψαρὰ καὶ οἰκονόμισε πυρὸς/βόλα διὰ τὴν ἐκ-
στρατίαν¹ δώσας ὁμολογίαν διὰ ἀντίτι/μον των ὁ ἴδιος διὰ τῆς ὑπογραφῆς του.

ὅτι ὅπου καὶ ἂν ἀνέκνυρεν περίστασις πολέμου οὗτος ἀπεστέλετο / πρῶ-
τος μὲ τοὺς περι αὐτὸν καὶ ἐκαταλάμβανε τὰς ἀπαιτουμένας / θέσεις καὶ δια-
βάσεις τοῦ τυχάνου.

ὅτι τοιοῦτον ὦν τότε, ἤδη δὲν κατέχει οὐδεμίαν τάξιν / βαθμοῦ στρατι-
ωτικοῦ ἀδικηθεὶς παρὰ τῶν ἐξεταστικῶν ἐπι/τροπῶν διότι εἰς ταύτας συμ-
περιλαμβάνονται καὶ ξενοκράται² οἵτινες δὲν ἐπιθύμουν πώποτε τὴν ἀπόδοσιν
τοῦ δικαίου εἰς / τοὺς ἀγωνιστὰς Ἕλληνας.

ὅτι οὗτος εἰς³ τῶν ἀρχηγῶν / χριματῶν κατέβαλλεν εἰς τοὺς οὕτω δει-
νὰ⁴ καὶ ἀρετὰ / χρήματα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐδέχθη νὰ λάβῃ οὐδ' ὁμολογίαν.

ὅτι εἰς ὄλους τοὺς πολέμους, δηλαδὴ εἰς καστανιά τῆς / Βέργιας⁵, εἰς
μηλιά ἀλασσῶνας⁶, εἰς ἐλευθεροχώρι⁷, εἰς βρονσάκια τῆς / εὐβοίας, εἰς τρίκε-
ρι, εἰς Σκιάθον μὲ τὸν τοῦ ἐχθροῦ, ἀντιπαρατα/χθεὶς στόλον καὶ εἰς ἄλλας δια-
φόρους θέσεις, ἔδηξεν μεγάλα ἀνδραγαθῆματα.

ὅτι ἀπὸ τὸν Διαμαντῆν Ν[ικολάου] Ὀλύμπιον ἀπεστάλη εἰς / τὴν οὕτω
προσωρινῆν Διοίκησιν εἰς⁸ του διὰ / νὰ προβλέψῃ πολεμοφόδια καὶ λάβῃ
τὰς ὁδηγίας του.

ὅτι εἰς [τὴν] ἐξουσίαν τοῦ Διαμαντῆ Νικολ[άου] ἐδιουκῶσεν / ὄλον τὸ
στρατόπεδον.

καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸς ἐδείχθη λαμπρὸς πολεμιστῆς καὶ
σημαντικὸς ἀνὴρ ἀγωνιστῆς.

ὥς τοιοῦτον λοιπὸν γνωρίζοντες κάλλιστα αὐτὸν / καὶ ὡς ὑποχρεωμέ-
νοι εἰς τὸ νὰ ὁμολογοῦμαι τὴν ἀλήθειαν / δίδομεν τὸ παρὸν μας πρὸς χρεῖ-
σιν του.

καὶ ὑποφαινόμεθα

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 φεβρουαρίου

1844

Διαμαντῆς Ν[ικολάου] Ὀλύμπιος

† [ὁ πρῶν] Ἀττικῆς Νεόφυτος

Ἰωάννης Κωλέττης

Π. μαυρομιχάλης

Βασίλειος ΜΑυροβονιότης

1. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ 1822.

2. Ἐννοεῖ τοὺς Βαυαροὺς.

3. Δύο λέξεις δυσανάγνωστες.

4. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

5. Καστανιά τῆς Πιερίας.

6. Μηλιά τῆς Πιερίας, ἡ ἔδρα τῶν Λαζαίων.

7. Ἐλευθεροχώρι τῆς Πιερίας.

8. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔρ. 6534

Ἀφοῦ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς / ἐπεφόρτισε τὴν ἐπὶ τῶν Στρα-
τιωτικῶν Γραμματεῖαν, νὰ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν / Κωνσταντῖνον Νικολάον ὀλυμ-
πίου, ἐντίμως μεθέξαντι τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς / Ἑλλάδος ἡρωικοῦ ἀ-
γῶνος τὸ συστηθὲν τὴν 18 / 30 Σεπτεμβρίου 1835 Ἀργυροῦν / ἀριστεῖον πα-
ραδίδεται τοῦτο εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ τὸ φέρῃ εἰς πᾶσαν / περιστα-
σιν καὶ πρὸς πιστοποίησιν τούτου τῷ ἐγχειρίζεται συγχρόνως καὶ τὸ / παρὸν
Δίπλωμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ἀπριλίου 1844

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν

(Τ.Σ.) Π. Γρόνζος (·)

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου
(ὑπογραφή δυσανάγνωστη).

ἀριθ. 201

Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος
Ὁ Δῆμαρχος Νέας Πέλλης

Πιστοποιεῖ ὁ ὑποφαινόμενος ἐπὶ τῇ ὀριζομένη ἀπὸ τὸν / Ποινικὸν Νό-
μον ποινῇ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποχρεώσει τῆς ἀνηκούσης πολιτικῆς / ἀποζημιώσεως
ὅτι ἡ φέρονσα τὸ παρὸν εἶναι ἡ νόμιμος σύζυγος τοῦ / ἀποβιώσαντος ἕνεκα
τῶν πληγῶν ἃς ἔλαβε κατὰ τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ / ἐκστρατεῖαν τοῦ 1854, Κώστα
Νικολάου Ὀλυμπίου (ὅτι ὀνομάζεται / Μηλιά, ὅτι / εἶναι κάτοικος Νέας /
Πέλλης τῆς Λοκρίδος / τοῦ Δήμου τούτου)¹ ὅτι, μένει / ἐν τῇ χηρείᾳ τῆς καὶ
ἔχει πέντε κοράσια, ἐξ ὧν τὰ δύο, ἦτοι / τὴν αἰκατερίνην καὶ χρυστάλλω ὑ-
πάνδρουν / ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀποβιω/σάντων τῶν συζύγων τοὺς μένον ἐν τῇ
χηρείᾳ / τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἦτοι ἡ καλλιόπη ἐτῶν 25, ἑλένη ἐτῶν 23 καὶ / ἁ-
σπασία ἐτῶν 20 εἶναι ἄγραμα. ὅτι δὲν ἔχει οὐδεμίαν / κλητὴν ἢ ἀκίνητη πε-
ριουσία, οὐδὲ σύνταξιν τινὰ λαμβάνει / καὶ εὐρίσκειται ἡ χῆρα αὐτῆ μετὰ τῶν
κορασίων τῆς εἰς μεγί/στην ἔνδειαν καὶ ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς Κώστας Ν[ικο-
λάου] Ὀλύμπιος / ἀφ' οὗ ἐπαναστάτησεν ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ
του / Διαμαντῆ Νικολάου ὀλυμπίου καὶ κατεστραφείσα ἐπέισε ἅπανα / ἢ
περιουσία του, ἀφίχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔλαβε μέρος μετὰ / τοῦ ἀδελφοῦ

1. Τὸ κείμενο πού εἶναι μέσα στίς παρενθέσεις εἶναι προσθήκη στὸ περιθώριο τοῦ πιστοποιητικοῦ.

του εἰς τὸν ὑπὲρ πίστεως ἀγῶνα, ἀλλ' οὐδένα βαθμὸν / ἢ σύνταξιν ἀπέκτησεν,
ἐκτὸς τοῦ ἀργυροῦ ἀριστείου.

Ἐν Ν. Πέλλῃ τὴν 28 Μαρτίου 1865

Ὁ Δῆμαρχος

Ἀπ. Λιακόπουλος

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Χαρίση Νικολάου-Ὀλυμπίου

Τὸ ἕνα καὶ μοναδικὸ ἔγγραφο τοῦ Χαρίση Νικολάου-Ὀλυμπίου εἶναι
μία αἴτηση τῆς πεντάρφανης κόρης του Χαρίκλειας, ποὺ διεκτραγωδεῖ τὴν
κατάστασή της καὶ ζητεῖ κάποια κρατικὴ ἀρωγὴ. Μετὰ τὸ θάνατο τῶν γο-
νιδῶν της, ποὺ πρέπει νὰ σημειώθηκε τὸ ἀργότερο στὰ 1858, βρῆκε καταφύ-
γιο στὸ ὄρφανοτροφεῖο τῆς Αἴγινας μὲ τὴ συμπαράσταση τῆς μητέρας(;)
τοῦ Ὑψηλάντη. Ἐκεῖ ἔμεινε 4 χρόνια (1859-1863), γιὰ νὰ πάρει μετὰ τὴ θέ-
ση της κάποια ἄλλη ὄρφανή. Φεύγοντας ἀπὸ κεῖ, μὲ κλονισμένη τὴν ὑγεία
της, βρῆκε προσωρινὸ καταφύγιο στὴ θεία της Μεταξιά, τὴ χήρα τοῦ Δια-
μαντῆ. Ὁ πατέρας της, λέει, ὑπῆρξε λοχαγὸς τοῦ στρατοῦ τὸν καιρὸ τοῦ
Καποδίστρια.

Πρὸς

Ἀχλάδι 25 Ἰουνίου 1865

τὴν ἐπὶ τῶν θυσῶν καὶ

ἐκδουλεύσεων Σ[εβαστῆρ] Ἐπιτροπῆν

Ὁρφανὴ θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Χαρίση / Νικολάου Ὀλυμπίου, ἀδερφοῦ
τοῦ / ποτὲ Διαμαντῆ Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου, διατρέχουσα τὸ 20ον ἔτος τῆς
ἡλικίας καὶ εἶμαι ἄνευ στέγης, ἄνευ προστασίας, ἄνευ Μητροῦ. ἀπωλέσα-
σα / τοὺς γονεῖς μου χεῖρ ὑψηλή, χεῖρ / γενναῖα, χεῖρ φιλόφρονος, τῆς / πε-
ριδόξου κυρίας Ὑψηλάντου / εὐρεθεῖσα, συνδρομῇ καλῶν / ἀνθρώπων, μὲ
ἔθεσεν εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον, ἔνθα διέτριψα / 4 ἔτη πρὸς συντήρησιν καὶ
ἐκπαί/δυσιν. Ἐλθούσης δὲ τῆς ὥρας νὰ / καθέξῃ ἕτερα ὄρφανὴ τὴν πτωχὴν /
σ. 2 μου θέσιν ἐξῆλθον ἀσθενὴς καὶ / ἡ ἡγία μου ἐξακολουθεῖ νὰ διάκειται / ἐπι-
τὴν θεῖαν μου Μεταξιάν χήραν / Διαμαντῆ Ὀλυμπίου, οὐδεμία / παρηγορία
μὲ περιμένει, οὐδὲν / μέτρον εἰς κείτας (;) καὶ σκόληξ / ἀδιηφάγος κατα-
μαραίνει ἡμέραν / παρ' ἡμέραν τὴν τάλαναν ἰγείαν μου.

Ὁ πατήρ μου ὑπῆρξε καπετάνιος, ὑπῆρξε λοχαγὸς τοῦ Καποδιστρίου /
ἔνθα τὰ μητροῦα μαρτυροῦσι, ἔλαβεν ματὰ ταῦτα βαθμὸν ὑπολοχαγοῦ, / καὶ
τηκόμενος ἀπὸ στέρησιν καὶ / ἀνέχειαν, ἀπωλέσας τὴν εὐζωίαν / του, τὰ πα-
τρικὰ πλοῦτή του καὶ / τὴν αὐτούσιαν περιουσίαν του, ὄνειρο/πολῶν ἐκάστο-
τε πῶς αἱ δοῦλαι ἐπαρ/χία θυγατέρες τῆς φίλης Μη/τροῦς ἐλευθέρως Ἐλλά-
δος, καὶ εἰς / οὐδὲν ἕτερον ἐπάγγελμα ἐνασχοληθεῖς / μὲ ἐγκατέλειπεν ὄρ-

σ. 3 φανήν και | άνευ στέγης, πρὸς¹ Οἱ ἐπικαθήμενοι περιόδοξοι | άνδρες ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἀπονομὴν τῶν ἐκδουλεύσεων ἄς ρίψη ἰλαρὸν βλέμμα | ἐπὶ τῆς καχεκτικῆς μου θέσεως. | Οἱ ἀρχαῖοι οὗτοι τοῦ ἀγώνος, εἶναι | πατέρες τέκνων, ἄς μὴν ὁμοιολογήσῃ ἢ Ἱστορία ὅτι ἢ Σ. | αὐτῇ Ἐπιτροπῇ ἠρέχθη νὰ περιφέρονται εἰς τοὺς δρόμους τὰ ἀδύνατα | μέλη τῶν ἀγωνισθέντων και ἀπολεσθέντων ὑπὲρ τῆς πατριδος. | ἄς ρίψη βλέμμα πατρικόν | τοποθετοῦσα με διὰ προικοδοτήσεως πρὸς ἀποκατάστασιν και | σωτηρίαν τῶν ὀλίγων ὑπολειπομένων ἡμερῶν μου.

ἡ θεία δύναμις ἄς εὐλογῇ τοὺς | ἐπικαθημένους εἰς τὴν δικαιοσύνην | ὅπως αἱ ἡμέραι ἡμῶν ὧσι πρὸς | κήρυξιν τῆς βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης, και εὐελπίζω ὅτι ἡ δικαιοσύνη, τῆς Σ. ταύτης Ἐπιτροπῆς δὲν | θὰ με ἐγκαταλείψῃ εἰς τοὺς δρόμους!²

ὑποσημειοῦμαι με τὸ βαθύτατο σέβας
εὐπειθεστάτη

Χαρίκλεια ὄρφανὴ θυγάτηρ
τοῦ ποτὲ Χαρίσση Νικολάου Ὀλυμπίου,
κάτοικος τοῦ Δήμου Κρεμαστῆς Λαρίσης

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Δήμου Νικολάου-Ὀλυμπίου ἢ Ψαροδήμου

Ἐπὶ τὰ δύο ἔγγραφα τοῦ Ψαροδήμου τὸ ἓνα εἶναι τὸ διαβιβαστικὸ τῆς ἐκθεσῆς του, ποὺ ἔστειλε στὶς 24 Ἰουνίου 1865 «πρὸς τὴν Σεβαστὴν τοῦ Ἁγώνος Στρατιωτικὴν ἐξαιταστικὴν Ἐπιτροπὴν» μέσῳ τοῦ νομάρχου τῆς Φθιωτιδοφωκίδας. Οἱ πληροφορίες ποὺ ἔχουμε χάρι σ' αὐτὴν τὴν ἐκθεση εἶναι ἀμύπολλες και ἀφοροῦν τὴ συμμετοχὴ του στὸν Ἁγώνα, ἀπὸ τὸ 1821 ἕως τὸ 1827. Μιλεῖ γιὰ τὸ πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Ὀλυμπίων καπεταναίων, ποὺ ἔγινε στὸ μοναστήρι Ἁγίου Διονύσιου τοῦ Ὀλύμπου (1821), γιὰ τὴν ἀποστολὴ 180 στρατιωτῶν ὡς βοήθεια στὸν Ἐμ. Παπᾶ, γιὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀλύμπου και γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Νάουσας, ὅπου σκοτώθηκε ὁ ἀδερφός του Γιῶργος και αἰχμαλωτίστηκε ἡ ἀδερφή του Ἄννα με ἓνα παιδί της. Στὴ συνέχεια κάνει λόγο γιὰ τὶς μάχες στὰ Βρυσάκια (1823) και σὲ ἄλλα μέρη, στὶς ὁποῖες βρισκόταν κοντὰ στὸν ξάδερφό του Διαμαντῆ. Στὰ Βρυσάκια τραυματίστηκε βαριὰ και πέθανε σὲ λίγο ὁ ἀδερφός του Ἐναγώστης, στὸ Ξηροχώρι (= Ἱστιαία) σκοτώθηκε ὁ ξάδερφος τῆς μητέρας του ὄπλαρχηγός Λιάκος και στὴν Ἀταλάντη ὁ γιός του Ἐμ. Παπᾶ και ὁ ὄπλαρχηγός Ντηλιάγγελος.

1. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

2. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

1

Λαμία τὴν 24 Ἰουνίου 1865
 ὑποβολὴ ἐκθέσεως διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
 τοῦ ἀγῶνος, τοῦ χαρ[ακτηριζόμενου]
 ταγματάρχου Δ[ήμου] Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου
 ἢ Ψαρροδῆμου

Πρὸς
 τὸν κύριον Νομάρχην
 φθιωτιδοφωκίδος

Λαμβάνω τὴν τιμὴν Κύριε Νο|μάρχα νὰ σᾶς ὑποβάλλω τὴν Ἐγκλειστον/
 πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἀγῶνος Ἐκθεσί|νον καὶ παρακαλῶ ἐπίσης ὅπως
 μὲ ἐφοδιά|σεται μὲ τὴν ἀνήκουσαν ἀπόδειξιν τῆς | παραλαβῆς.

ὑποσημιοῦμαι μὲ τὴν ἀνήκουσαν ὑπόληψιν
 Δ[ήμος] Ν[ικολάου] ἢ Ψαρροδῆμος
 Χαρα[κτηριζόμενος] ταγματάρχης

2

Λαμία τὴν 23 Ἰουνίου 1865
 Ἐκθεσις τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τὰ 1821 μέχρις τοῦ | 1827 καὶ τῆς ἀρήξεως
 τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ Δ[ήμου] | Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου ἢ Ψαρροδῆμου
 χαρα[κτηριζόμενου] Ταγματάρχου

Πρὸς
 τὴν Σεβ[αστὴν] τοῦ ἀγῶνος Στρατιωτικὴν ἐξαι-
 ταστικὴν Ἐπιτροπὴν

Κύριε Πρόεδρε

λαμβάνω τὴν τιμὴν διὰ τῆς παρουσίας ἐκθέσεώς μου νὰ φέρο ὑπ' ὄψιν τῆς Σε-
 βαστῆς | Ἐπιτροπῆς, τὰς κάτωθεν, κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα | ἐκδουλεύσεις καὶ
 θυσίας μου ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρις | τοῦ 1827 καὶ τῆς ἀρήξεως τοῦ Καποδιστρί-
 ου | αἰτινες ἔχουσιν ὡς ἀκολουθοῦς.

Κύριε Πρόεδρε

Ἡ Ἀρχὴ τῆς Ἐπαναστάσεώς μας τοῦ 1821 μὲ | εὔρεν ὄπλαρχηγὸν καὶ
 οὐχὶ πολίτην ἀπλὸν | Στρατιώτην, ἀλλὰ ὄπλαρχηγόν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ | τῆς
 πατρίδος μας ὄπλαρχηγῆ τοῦ Ὀλύμπου.

Κατὰ τὸ 1821 Γενομένον ἐν Ὀλύμπῳ Συμβουλίου | εἰς τὴν Μοῆν τοῦ
 ἁγίου Διονησίου, ὄλων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὴν παροῦσαν μου λοιπὸν ὄ-
 πλαρχηγόν, οἷτη τοῦ Διαμαντῆ Νικολάου Ὀλυμπίου, | Γέρο Καρατάσου,
 Ἀγγελῆ Γάτζου, Λογοθέτην τῆς | Νιαούστης ἢ Ζαφειράκη, Γεώργιον Συ-
 ρόπουλον | Τόλιον Γ. Λάζου, Δημόν καὶ Γιώργον Τζαχιλέους, Μπί|νον Κω-
 σταντῆρον καὶ Διάκον Διαμαντῆν, ἀποφασί|θη ἀπὸ κοινοῦ καὶ παμψηφῆ νὰ
 δόσομεν βοήθειαν | εἰς τὴν Κασάνδραν καὶ τὸ ἅγιον ὄρος, κατὰ συνέπειαν |

ἀποφασίσθη νὰ μεταβῶμεν τρεῖς ὄπλαρχηγῆ, ὁ ὑποφεινόμενος ὁ Κωσταν-
 τῆνος Μπίνος καὶ Λιάκος Διαμαντῆς | μετέβημεν ὅθεν παραχρῆμα εἰς Κα-
 σάνδραν μὲ 180, ἐκ/λεικτοὺς στρατιώτας ἀρχηγούντος ἐκεῖ τοῦ Μανοῦλ |
 παπᾶ. Ἐν Πόρτες ὅπου εἶσαν τοποθετημένη ὁ | Ἀρχηγὸς Μανοῦλ παπᾶ
 σ. 2 μ' ἀσθενὲς στρατῶν, ἅμα / ὑδόντες ἡμᾶς ἐνθαρσύνθησαν κατὰ τὸ μᾶλον, ὅπου μετ'
 ὀλίγας ἡμέρας εὐθασαν ὁ | Λουμπουτ Πασσᾶς, μετὰ 25 χιλιάδων στρατοῦ,
 γενομένης δὲ ἅμα τῆ ἀφῆξι των | πεισματόδη μάχης, ἐκπληρώσαμεν τὸ πρὸς
 τὴν Πατρίδα μας ἱερὸν καθήκον, ἀνα/διχθέντες νηκίται, ἐπειστρέψαντος τοῦ
 πασσᾶ εἰς Θελασσινίην ἀμέσως, μετὰ | ἀπεριγράπτου ζημίας, μάρτυρες
 δὲ τοῦ λόγου μου ὑπάρχον εἰς τὴν ζώην ὁ ἐπίσ/κοπος Μαντηνείας θεοφάνης
 Σατηστέως καὶ Γιαννάκης Χατζῆ Πέτρου¹. Μετὰ τὸ πέρασ | ὅθεν τῆς μάχης
 αὐτῆς ὁ ἐκ τῶν 24 χωρίων τοῦ Βόλου ἀρχηγὸς ἐκεῖ Κυριάκος Μπα / σδέκης ἐ-
 ζήτησεν καὶ οὗτος βοήθειαν ἀπὸ ἡμᾶς, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο νὰ μεταβῆ | ἐκεῖ
 ὁ Βαϊράμ πασσᾶς. Ἀμέσως διὰ τὸν πλοῖον μετέβημεν ἐκεῖ ὅπου ἡμέραν | παρ'
 ἡμέραν περιμένετο ὁ ρηθῆς πασσᾶς, ἀφοῦ οὗτος μετέβη ἀπὸ Λάρισα | εἰς Ζη-
 τοῦν, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἰδοποίησεν παραχρῆμα τὸν Βαστέκη τὸν | σκοπὸν
 καὶ τὴν ἀφῆξιν τοῦ ἀναφερομένου πασσᾶ καὶ ὅτι σκοπὸν ἦχεν νὰ | διαβῆ διὰ
 τὴν Λιβαδίαν, ἀμέσως ἐκ Τρικέρων διὰ τὸν πλοῖον μετὰ 800, στρα/τιωτῶν
 μετέβημεν καὶ ἀποβιβάσθημεν εἰς Παλιουροχώρι πλησίον τῶν Βασιλικῶν |
 ὅπως συμφῶνος μετὰ τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων ἐθνικῶν στρατευμάτων ἐμποδί-
 σομεν τὴν | διάβασιν τοῦ πασσᾶ. ἀλλὰ μὴ εὐδοκοῦντος τοῦ καιροῦ ἐμποδίσθη-
 σαν τὰ πλοῖα | καὶ δυστηχῶς δὲν εὐθάσαμεν ἐμπροθέσμως, μὴ δυνήθentes νὰ
 λάβομεν μέρος εἰς τὴν | μάχην αὐτήν, ὁ πασσᾶς οὗτος νικητῆς ἐπέστρεφεν εἰς
 Ζητούνη. | Συνεντεύξεως δὲ γενομένης μετὰ τῶν ὄπλαρχηγόν, ὀδυσσεὺς καὶ
 Γ. Διοβονιώτου, ἀποφασίσθη νὰ | μεταβῶμεν εἰς Στυλίδα, ὅπου ἦσαν ἡ
 Τούρκη ὄχρρομένη. Κατὰ συνέπειαν ἐπιβηβάσ/ιθημεν ἀμέσως εἰς τὰ ἴδια
 πλοῖα μετὰ τοῦ ὄπλαρχηγοῦ Γ. Διοβονιώτου νῦν δὲ | ὑποστρατήγου καὶ ἐ-
 λάβομεν διεύθυνσιν πρὸς τὴν Στυλίδα, ἐμποδίου δὲ παρουσιασ/μένου ἀνέμου
 ἀντὶ εἰς Στυλίδα προσορμήσαμεν εἰς Μεγάλον Γαρδικίη, κατεχο/μένον | καὶ
 αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐχθρῶν, ἀμέσως ἀποβιβάσθημεν καὶ μάχης γενομένης |
 οὐκ ὀλίγην ἦταν ἔλαβον παρ' ἡμῶν ὥστε καὶ ἀρκετοὺς ζόντας ἐζωργήσαμεν
 ἐν ἧς καὶ | εἰς υἱὸς Μπέι. Μετὰ ταῦτα ἐπιβασθέντες καὶ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα,
 ἀπεράσαμεν | εἰς τὴν λιβάδα ὅπου ἐκεῖ ἔγηγεν ὁ ἔρανος τῶν λαφῆρον τὰ ἐκ
 Γαρδικίου λειφ/θέντων ἐκ τῶν ὀθωμανόν. Κατόπιν ἐμῆς διευθύνθημεν διὰ τὸν
 πλοῖον εἰς Τρίκερη, / ὁ δὲ Γ. Διοβονιώτης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρώτηραν θέ-
 σιν του.

¹ Ἀμα τῆ ἀφῆξι μας εἰς Τρίκερη εἰδοποιήθημεν διὰ τὴν στεγνὴν πολιορ-

1. Ἦταν ἀδερφός τοῦ Ἀσπροποταμίτη Χριστόδουλου Χατζηπέτρου καὶ συνεργάτης τοῦ Ἐμμανουὴλ Παπᾶ.

κίαν τῆς | Νιαούστης παρὰ τῶν ἐκεῖ πατριωτῶν μας ὄπλαρχηγῶν καὶ χωρῆς
 νὰ χάσομεν καιρὸν | ἐπιβηβάσθημεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εὐθάσαμεν ἐγκαίρως ὀ-
 πον καὶ ἀμέσως ἄρχισαν | αἱ ἀδιάκοποι μάχαι εἰς τὸ Κολινδρὸς, εἰς Κύτρος,
 εἰς Καστανιά, εἰς Φούντα, εἰς | μακριὰ ράχη εἰς Στόχοβα¹ καὶ εἰς τὸ Καράβη²
 (ὅπου ἐκεῖ ἐπληρώθη ὁ ὄπλαρχηγὸς | Γιώργος Συρόπουλος) εἰς δὲ τὴν τελευ-
 τέαν εἰς Μυλιά ἐνικήθημεν παρὰ πολιαρίθμον | τουρκικοῦ στρατοῦ. τὴν αὐ-
 τὴν δὲ ἡμέραν, Ἄπριλιον 4 τοῦ 1822 ἐχαλάσθησαν καὶ οἱ | ὄπλαρχιγὴ Γέρο
 σ. 3 Καρατάσιο, καὶ Ἄγγελῆς Γάτζου (ὁ δὲ Λογοθέτης Ζαφειράκης καὶ ὁ υἱὸς³ | τοῦ
 Γέρο Καρατάσου ἐφονεύθησαν). Μετὰ ταῦτα οἱ σοθῆντες οὕτη ὄπλαρχηγῆ |
 διευθύνθησαν διὰ ξηρᾶς εἰς Ἀσπροπόταμον πρὸς τὸν ἐκεῖ ὄπλαρχηγὸν Νι-
 κολῶ Στουρνάρην, ἐμῆς δὲ μετὰ τὰ πλοῖα ἀπήλαμεν εἰς Σκιάθον.

Ἐπείσαν δὲ εἰς τὰς ἄνω ρηθῆσας μάχας πολὺ ἐκ τῶν Συγγενῶν μας κα-
 θῶς | καὶ ὁ αὐταδελφός μου Γιώργος, ἡ δὲ αὐταδέλφη μου Ἄννα μεθ' ἐνὸς
 τέκνου της | διετῆ ἐχμαλοτήσθη καὶ διὰ ξαγορὰν αὐτὸν ἐπλήροσα 17 χηλιᾶ-
 δας Γρόσ|σια τοῦ καιροῦ ἐκίηρον, ὅπως τὴν ἀπαλάξω ἐκ τῶν βρομερῶν χηρῶν
 τῶν | ἀγαρινόν.

Μετὰ τὴν εἰς Σκιάθον διαμονὴν μας, ὁ Ἄριος Πάγος διόρισεν τὸν | ἐξά-
 δελφόν μου Λιαμαντῆν Νικολάου Ὀλύμπιον, ἀρχηγὸν εἰς τὰ Βηρσάκια | τῆς
 Εὐδίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀμέσως μετέβην ἐκεῖ ὅπου καὶ εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἐκ-
 πληρώσαμεν τὸ ἱερὸν στρατιωτικῶν πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον | μας, εἰς ὄλας
 τὰς γνωμένας ἐκεῖ μάχας, ὅπου καὶ ἐπληρώθη βαρέως ὁ | αὐταδελφός μου
 Ἀναγνώστης καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὡς ἐκ τῆς βαρίας πληγῆς του ἀπεβί-
 σαι καὶ ἐτάφη εἰς ξηροχώριον, ἡ δὲ καταστροφὴ τοῦ στρατοῦ | μας εἰς Βηρ-
 σάκια προσῆλθεν ὡς ἐκ τὴν ἐπὶ πολλῆς διαμονῆν ἄνευ οὐδεμιᾶς | συντηρή-
 σεως οἶον μισθοδοσίας τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων, ἀπέναντη πολιαρίθμον |
 τουρκικοῦ στρατοῦ, γνωστοῦ ὄντος τῆς πάσης. Ἐκ τῶν παιριπετιῶν ὅθεν τού-
 του | ἀναγκάσθημεν νὰ ὑποχωρήσομεν εἰς ὑσχηροτέραν θέσιν ὅπως δι' αὐτῆς |
 δυναθῶμεν καὶ ἀντιτάξομεν κατὰ τοῦ πολιαρίθμον ἐχθροῦ. ὄχυροθέτες ὅθεν |
 εἰς τὰ Ντιωβένια πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ ξηροχωρίου, ὅπου καὶ ἐκεῖ εὐθασεν | πά-
 λιν ὁ ἐχθρὸς τὴν ἐπιούσαν, καὶ μάχης γενομένης ἐφονεύθη ὁ ὄπλαρχηγὸς Λιά-
 κος, ἐξάδελφος πρῶτος τῆς Μητρὸς μου καὶ πολὺ στρατιώται ὥστε | μὴ δυ-

1. Τόχοβα, σήμερα Τριλόφος τῆς Πιερίας. Γιά γεγονότα στό χωριό αὐτό δὲ γίνε-
 ται λόγος στό βιβλίο τοῦ Γ. Χι ο ν ῖ δ η, Ἡ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπανάστασις εἰς τὸν Ὀ-
 λυμπον, ἔ.ἀ., οὔτε καὶ στά Ἐνθυμήματα τοῦ Κασμοῦλη. Ἄν δὲν κάνει σύγχυση ὁ Ψα-
 ροδῆμος, τότε ἔχομε ἓνα νέο στοιχεῖο, ποῦ ἀφορᾷ κάποια μικροσυμποκῆ.

2. Πρόκειται γιὰ τὸ καρᾶβι, ποῦ ἦταν στὸν πόρο τοῦ Ἀλιάκμονα. Βλ. Κ α σ ο μ ο ῦ-
 λ η ς, ἔ.ἀ., Α', σ. 198, πρβλ. Γ. Χι ο ν ῖ δ η, ἔ.ἀ., σ. 29.

3. Ὁ Ζαφειράκης καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Καρατάσου, ὁ Γιαννάκης, σκοτώθηκαν στίς 12 κί
 ὄχι στίς 4 Ἀπριλίου. Βλ. Ε. Ι. Σ τ ο υ γ ι α ν ν ᾶ κ η, Ἱστορία τῆς πόλεως Ναούσης, Θεσ.
 σαλονίκη 1976, σ. 206, 214-215.

νηθέντες να ὑπομείνομεν εἰς τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἐχθροῦ διεσκοπηθήσθημεν ἔκαστος ὅπως καὶ ὅπου ἐδυνήθη, τέλος πάντων καὶ πάλιν κατεφίγημεν εἰς Σκίαθον. Μετ' οὗ πολὺ εὐθασεν ἀπεσταλμένος ὁ Στρατηγὸς Πε/ριβὸς καὶ ἀμέσως μετ' αὐτοῦ γινόμενον Συμβουλίον ἀπ' ὅλους τοὺς ἐκεῖ | ὄπλαρχηγούς, ἀπεφασίσθη νὰ καταλάβομεν τὰ Τρίκερη καὶ θέσεις ὀχυρᾶς | ὅπως φέρομεν περισπασμὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς. ἀμέσως ἐγένετω οὕτω, καὶ ἀπῆλθο|μεν εἰς Τρίκερη. μόλις καταλάβομεν τὰς προσδιορισθήσας θέσεις, ἔμαθε | ὁ ἐχθρὸς καὶ διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος μας, Διοικούμενος ἀπὸ τὸν Καλιόπασσα. | μάχης δὲ γενομένης εἰς τὴν Μοῆν τοῦ Ἐλατά¹, κατεστρέψαμεν ὀλόκληρον τῶν | ἐχθρικῶν στρατῶν πισόντος καὶ τοῦ ἰδίου πασσα². Ἐκ δὲ τῶν ζόντων, ἅπαντες | παρ' ἡμῶν ἐξωγήθησαν ἀναβέρον πλέον τῶν 270 ὄθωμανόν, τοὺς ὁποίους διήλθομεν | ἐκ στόματος μαχαίρας. Μετὰ παρέλευσιν διμήνου διαμονῆς μας πρὸς φύλαξιν | τῶν ὀμοθησικῶν μας τῶν 24 χωριῶν τοῦ Βόλου, εὐθασεν ἕτερος πασσὰς μετ' | ἄρκετὰς καὶ οὕτως δυνάμεις, ὅστις καὶ ἐζήτησεν

σ. 4 ἀνακοχὴν ὄπλων μὲ τὴν συμφωνίαν | ἢ μὲν Τούρκῃ νὰ ἀπέλθωσιν ἅπαντες ἐκ τῶν 24 χωριῶν, αὐτὸ τοῦτο νὰ πράξομεν | καὶ ἡμεῖς καὶ μόνον πρὸς φύλαξιν αὐτὸν νὰ μείνει ὁ ὄπλαρχηγὸς Δημήτριος | Μπιαστέκης, ἀντάδελφος τοῦ φονευθέντος Κυριάκου μετὰ 200 ὄπλων, ὅπερ καὶ ἐγένετω. Τοῦτο | δὲ ἐγένετο διότι ὁ Στρατὸς μας ἔστερήτο, πολεμοφοδίων καὶ τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας.

Μετὰ ταῦτα ὁ στρατὸς μας οὕτως εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη καὶ πολάκη[ς] | διαφόρους | ἐπιδρομὰς ἔκαμεν, ἐκκληρώσας πάντοτε τὸ καθῆκον του καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὰς Νήσους | Σκίαθον καὶ Σκόπελον πρὸς φύλαξιν αὐτὸν καὶ τῶν ἐκ διαφορῶν μερῶν περίπου | τῶν 20 χηλιάδων ψυχῶν κατατρεχθέντων καὶ καταδιοκομένον ἀδελφόν μας καὶ ὡς ἄσλον | ἔχοντες τὰς Νήσους αὐτὰς ἢ ἐξ ὄλου τῶν μερῶν καταστρεφόμενην.

Ἀκολούθως ἦλθεν ὁ Ἰωάννης Κωλέτης ὡς ἀπισταλμένος τῆς προσο-
ρινῆς | Κυβερνήσεως καὶ μᾶς ἀνήγγηλεν ὅτι εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ κατα-
λειφθῇ | ἐκ τοῦ ἡμετέρου Στρατοῦ ἢ Ἄταλάντι, ἵνα δι' αὐτῆς φέρομεν ἀντη-
περισπασ|μούς εἰς τὰ ἐκεῖ ἐδρεύοντα καὶ τὴν διάβασιν εἰς τὰς | ἀθήνας τῶν
στρατευμάτων | τοῦ Κιονταῖ, ἐπιβηβάσθημεν ἀμέσως εἰς τὰ πλοῖα καὶ εὐ-
θάσαμεν εἰς Σκάλα Ἄταλάντης καὶ ἀμέσως ἀποβιβάσθημεν διευθυνθέντες
εἰς Ἄταλάντι, μόλις ἤρχισεν | ἢ μάχῃ ἀπὸ τοὺς κατέχοντας αὐτὸ ἐχθρούς.
ἐφη[ς] εὐθασεν ἐκ λιβαδείας | ὅστις ἤχεν εἰδοποιηθῆ διὰ τὴν ἄρηξίν μας ὁ

1. Ὁ Ἐλατάς εἶναι νησάκι στὸν Παγασητικὸ κόλπο, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ χωριὸ Μηλί-
να.

2. Τὸ σωστὸ εἶναι Ἄλιόπασας. Σκοτώθηκε στὸ χωριὸ Γατζεῦ τοῦ Πηλίου, στίς 19
Μαΐου 1823, καθὼς ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸ Προμύρι. Βλ. σχετικὰ Γ. Θωμᾶ, Ἐποικιακή
ιστορική ἀλήθεια, «Θεσσαλικὴ Ἔστια» 20(1976)367-368, ὅπου καὶ σχετικὴ βι-
βλιογραφία.

Μουστάμπεϊς μετὰ 4 χηλιάδες | ὄθωμανῶν ὄστε, μὴ δυνήθentes ἐμεῖς ν' ἀνητάξομεν ἀλλ' οὔτε ὄχυρὰν θέσην | νὰ καταλάβομεν νικηθέντες καὶ ἀπολέσαντες πλέον τοὺς 50 ἄνδρας¹ εἰς δὲ καὶ | ὁ υἱὸς τοῦ ἀρχηγροῦ Ἐμμανοὴλ Παπαῖ καὶ ὁ ὄπλαρχηγὸς Νηγιάγγελος, ἐπε/στρέψαμεν κατεσπευμένους εἰς τὴν Σκόλαν τῆς Ἀταλάντης, κακῶς ἔχοντες, καὶ | ἀμέσως ἐπιβηβάσθημεν εἰς τὰ πλοῖα ἐπιστρέφαντες εἰς τὰς ἰδίους Νήσους τῆς | διαμονῆς μας.

Μετὰ παρέλευσιν καὶ πάλιν καιροῦ, εὔθασεν ὁ Ἀδὰμ Δούκας², ἀπεσταλμένος καὶ οὗτος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ὄπλαρχηγῶν Κριεζότου | καὶ Βάσσου Μαυροβουνιώτου ἀπεφασίσθη καὶ πάλιν νὰ μεταβῶμεν εἰς Τρίκερη | καὶ νὰ καταλάβομεν αὐτά. Μετέβημεν ὅθεν διὰ τὸν πλοῖον ὄλοι ὁμοῦ εἰς Τρίκερην, ἀλλὰ δυστηχῶς ἡ πόλις αὕτη ἦχεν ὄχυροθῆ δυνατὰ ἀπὸ τοὺς ἔχθρους | καὶ τοὺς ἰδίους Τρικεριώτας, τρεῖς δὲ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἐμέναμεν | εἰς τὸ ἔπαρθρον ἐν ὥρᾳ δυνατοῦ χημόνος, διαρκούσης τῆς μάχης νυχθημερῶν | ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ φέρομεν ἀποτέλεσμα ὡς ἐκ τῆς δυνατῆς ὄχυροσεῶς των. Εὔτο/χως ὁμως εὔθασεν καὶ ἕτερος τοπρικὸς στρατὸς διοικούμενος παρὰ τοῦ Νορχασέ | βραγὴ Μπέϊ, καὶ συγγίμενος ἐκ 1.200 περίπου ἐκλεκτῶν ἀλβανῶν, [οἱ ὁποῖοι] ἠθέλησαν | νὰ ὄχυροθῶσιν ἀπέναντι ἡμῶν καὶ νὰ μᾶς πολεμήσωσιν. μὴ δόσαντες ὁμως | οἱ ἡμέτεροι εἰς αὐτοὺς καιρὸν ὄλικὸν τῆς ὄχυροσεῶς των ἐπιπέσαμεν κατ' | αὐτὸν φονεύσαντες τὸν Μπέϊν Νορχασέβραγην καὶ ἐν ἕτερον ὡς καὶ τῶν λοιπῶν | στρατῶν των, φονευθέντες καὶ ζωγρισθέντες παρ' ἡμῶν. Ματὰ ταῦτα ὡς ἐκ τοῦ | δρυμιτάτου, χημόνος μὴ δυνήθentes νὰ διαμήρομεν ἐκεῖ ἢ μὲν Ἀδὰμ Δούκας | Κριεζότης καὶ Βάσος [Μαυροβουνιώτης] ἐπέστρεψαν εἰς Σαλαμίνα, ἐμεῖς δὲ εἰς τὰς ἰδίους Νήσους.

Μετὰ ταῦτα εὔθασεν εἰς Σκίαθον καὶ Σκόπελον ὁ Ναύαρχος | Μιαούλης μᾶς ἀνήγκηλεν τὴν ἄφην τοῦ Καποδηστρίου καὶ τὴν δια/ταγὴν νὰ μεταβῶμεν εἰς Μέγαρα διὰ νὰ διοργανησθῶμεν ὅθεν | ἅπας ὁ ἐν ταῖς δύο Νήσεσι εὐρισκόμενος στρατὸς. παραχορῆμα μετέβημεν εἰς Μέγαρα, ὅπου ἐκεῖ διοργανήσθημεν εἰς χηλιαρ/χίας καὶ ἐτέθημεν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Στρατάρχου ὕψηλάντη, παρευ/ρεθέντες καὶ εἰς τὰς δύο τελευταῖας μάχας τοῦ ἀνηφορήτου καὶ | [τῆς] Πέτρας.

Γνωστὸν δὲ τῆς πάσης εἶναι ὅτι ἀπὸ τὰ 1821 καὶ μέχρις τῆς ἀφῆ/ξεως τοῦ Κυβερνήτου οὐδὲς τῶν ὄπλαρχηγῶν καὶ μέχρις τοῦ τελευταίου | στρατιώτου ἔλαβεν μισθὸν παρὰ τινός, ἐν ἧς καὶ ὁ ὕποφενόμενος κατὰ | τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ἐμεῖς εὐρισκόμεθα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι | ἐκ τῶν λειψθησῶν εἰς τὰς διαφόρους μάχας τοῦ ἔχθρου λαφύρων, ἐνθαρῆ/ναμεν τοὺς ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν

1. Πρόκειται γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Ἀταλάντης τῆς 8-11-1823.

2. Ὁ Ἀδὰμ Δούκας ἦταν ἀρχικὰ ἀρχιγραμματεῖας τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ μεταγενέστερα (1825) ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου.

μας στρατιώτας και πολάκις ἐφοδιάξα|μεν αὐτοὺς και ἐκ τῶν ἰδίων μας χρη-
μάτων.

Ἐξ ὄλων αὐτῶν, τὸν γνωστὸν ἐκθετιθέντων παρατηρῆ ἡ Σεβαστὴ ἐ-
πί|τροπή δηλαδὴ Μόχθης, κόπους, φόνους, ἐχμαλοσίας, θυσίαι κονιτῆς | και
ἀκνίτου περιοσιίας τοῦ ὑποφενομένου μετὰ τῶν λοιπῶν ὀπλαρχη|γόν ἤτη-
νες ἐκτὸς ἐμοῦ και τοῦ Γιωργίου Τζαχόλα, οὐδῆς ἐκ τῶν | λοιπῶν τῶν ἀναφε-
ρομένων εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὑπάρχη εἰς τὴν ζωήν.

Κατὰ συνέπειαν μὴ ἔχοντες εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα οὔτε πιθαμὴν γῆς/
διὰ τὰ ταφῶ ἐνδρισκόμενος και ἄνευ μισθοῦ πρὸ 27 περίπου ἐτῶν και χαρ-
κτηρισμένοι ταγματάρχης τουτέστην Λοχαγός, ἐνὸ ἡ ὀμοβαθμῆ μου σή|
μερον ἦναι ἀντισυνταγματάρχαι και Συνταγματάρχαι, και μάλιστα Στρα|
τιώτες τοὺς ὁποίους ἦχον ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου, βλέπο σήμερον τὰ | κατέχων
τὸν βαθμὸν τοῦ πραγματικοῦ ταγματάρχου. ἄς εἰδρεστηθῆ | ἀφοῦ πρῶτον
ἕκαστος τῶν Σεβαστῶν μελῶν βάλῃ τὴν Χίρα του εἰς τὴν Καρδιαν | [και] ἀπο-
φασίση και δι' ἐμᾶς ὅτι νομίση δίκαιον.

ὑποσημειοῦμαι ὁ ἐπιπέεστατος
Δ[ῆμος] [Νικολάου] Ὀλύμπιος ἡ Ψαρροδῆμος
χαρκτηριζόμενος ταγματάρχης

Στόμιο τῆς Λάρισας

ΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΠΑΝΟΣ

R É S U M É

Costas B. Spanos, Quatorze documents des combattants Niko-
laou-Olympios.

Les 3 fils de Nikolas Kateriniotis (ou Baroutas, ou Kalttekis), Diaman-
dis, Costas et Charissis, et leur cousin Dimos ou Psarodimos, se sont fait con-
nus sous le nom Nikolaou-Olympios.

Après les combats de Naoussa et d'Olympe (1822), ils sont rédescendus
à Grèce du Sud, et ils ont participé à beaucoup de combats, à l'île d'Eubée,
à Styliida, à Pélion, à Atalanti etc.

Diamandis Nikolaou-Olympios a été un général de l'Indépendance
grecque, et les restes ont été combattants sous son ordre.

L'auteur de cet article présente quatorze documents, dont les 11 sont
inédits. Ils se trouvent tous aux Archives des Combattants de la Bibliothèque
Nationale d'Athènes (boîte 159). Ces documents nous fournissent des ren-
seignements sur les actions de la famille Nikolaou-Olympios de 1821 jusqu'
à 1854.